

דף קא.

עין משפט א.

ח"מ סימן קסח פ"ב

עיינ לעיל דף ק: עין משפט ו

עין משפט ב.ג.

ח"מ סימן קסח פ"ב

עיינ לעיל דף ק: עין משפט ז

עין משפט ד.

י"ד סימן שלא פ"ב

קכא. קיג. החוכר קרקע מעכו"ם לזרוע ולתת לו כך וכך סאין בין תעשה או לאו, לא יתן לעכו"ם קצבתו עד שיעשר הכל ט.

עין משפט ה.

י"ד סימן שלא פ"ב

ג. ד. עכו"ם שקנה קרקע בארץ ישראל וחזר הישראל ולקחה ממנו מפריש תרומות ומעשרות מה שאין כן בסוריא כ.

עין משפט ז.ט.

ח"מ סימן שעה פ"ב

א. א. היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות ונטעה אם היתה שדה העשויה ליטע, אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה ונוטל מבעל השדה ומחזיר לו שדהו נטועה, ואם אינה עשויה ליטע שמין לו וידו על התחונה, שאם השבח יותר על ההוצאה נותן לו ההוצאה, ואם ההוצאה יותר על השבח אינו נותן לו הוצאותיו אלא כשיעור השבח מ.

ט. ממשנה ב' פ"ו דדמאי.

י. דקנין העכו"ם אינו מפקיע קדושת הקרקע בארץ ישראל אלא היא בקדושתה, ומה שלקחה הישראל אח"כ ממנו לא הוי כיבוש יחיד. ש"ך ס"ק ה'.

וכתב בכאר הגולה באות ח' אע"ג דבכמה משניות מסדר זרעים ובמקומות אחרים משמע דיש קנין עכו"ם להפקיע באר"י, כאן שאני כיון שחזר ולקחה ממנו לא פקעה קדושתה.

כ. דיש קנין לעכו"ם בסוריא להפקיע מן המעשרות ומן השביעית. ש"ך ס"ק ו'.

ל. בב"מ ק"א ע"א וכדאמר רב פפא, ושמין לו כשאר שתילי העיר, כ"כ רש"י והרא"ש אבל תלמידי הרשב"א לא ס"ל הכי מאחר וירד שלא ברשות וגם עומד להסתלק. סמ"ע

ס"ק א'.

מ. כך פירש הסמ"ע בס"ק ב' "וידו על התחונה".

הגה: סתם כרם עשוי ליטע.^א

הגה: העושה טובה לחבירו שלא ברשות. עיין בסי' רס"ד, והלומד עם בן חבירו בלא דעת האב, עיין בסי' של"ה-ה'א'.

עין משפט י. חו"מ סימן שעה סעיף ג

ג. היורד לתוך שדה חבירו שלא ברשות ונטע או בנה ואח"כ בא בעל השדה והשלים הבנין,^ב או ששמר על הנטיעות וכיוצא באלו הדברים שמראים שדעתו נוטה למה שעשה זה, שמין וידו על העליונה.^ע

הגה: אבל אם אמר לו תחילה עקור אילנך ולך, יכול בעל האילן לעשות כן אפי' שחוזר בו בעל השדה אח"כ^ב ומבקש להשאירם.

עין משפט כ. חו"מ סימן שעה סעיף ו

ו. היורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות^א שמין לו וידו על התחתונה, ואם אמר בעל הבנין עצי ואבני אני נוטל שומעין לו^ק, אמר לו בעל הקרקע טול מה שבנית שומעין לו.

הגה: ודוקא אם החורבה אינה עשויה לבנות, אבל אם עשויה לבנות או במקום שסתם חורבה עומדת לבנות דינו כמו בחצירות דבסעיף ז' שאינו יכול לומר לו טול מה שבנית.^ר

- ג. מריב"ש סי' תתקט"ו, ולאפוקי שדה שעומדת ג"כ לזרוע וחצר שעומדת לבנותה. סמ"ע ס"ק ג'.
- ס. שם בעובדא דרב בגמ', ורמב"ם שם הלכה ח'.
- ע. והטור והרא"ש חולקין ע"ז. ש"ך ס"ק ג'.
- פ. נ"י בפ' השואל, וכתב הסמ"ע דהג"ה זו מקומה אחר סעיף ב'.
- צ. שם ברמב"ם הלכה ט' מב"מ ק"א ע"א דהו"ל כשדה שאינה עשויה ליטע.
- ק. דבבנין ע"ג הקרקע לא שייך כחשא דארעא כמו באילנות כמבואר בסעיף ב' וע"כ שומעין לו.
- ר. כ"כ הב"י בשם תלמידי הרשב"א, והרמב"ם בפ"ו מגזילה.

דף קא:

עין משפט ב.

הו"מ סימן שיב פעיף ה

ה ו. המשכיר בית לחבירו בסתם ש אינו יכול להוציאו עד שיודיענו שלשים יום מקודם, כדי שיוכל למצוא לו מקום אחר^ה, ולא יהיה מושלך לרחוב^א, ובסוף שלושים יום יצא^ב. וכל זה בימות החמה אבל בימות הגשמים אינו יכול להוציאו^ג מסוכות עד פסח.

עין משפט ג.ד.

הו"מ סימן שיב פעיף ו

ו ז. הודיעו וקבע לו כ"ט יום לפני סוכות לעזוב, ונשאר השוכר אפי' יום אחד בתוך הל' יום שלפני החג, המשכיר אינו יכול להוציאו

ש. כגון ששכרו בכו"כ לחודש ולא פירש לכמה חודשים השכיר לו, במשנה ב"מ ק"א ע"ב, וכדמפרש רב יהודה להודיע קאמר, ועיין ברש"י שם ד"ה להודיע. ובהשכיר לו לזמן ידוע ונגמר זמנו יכול להוציאו בו ביום בלי הודעה, כ"כ הרמב"ם בפ"ו משכירות הלכה ז'. סמ"ע ס"ק ו'. וכ"כ בפעמוני זהב, ואפי' באמצע החורף. ומ"מ כתב שם דאם השוכר מהיום והלאה יביא ערב שיכנס במקומו לשלם על העתיד, אינו יכול להוציאו עד סוף זמנו, דמה יועיל אם יוציאו שהרי על העבר אין באפשרותו לשלם שהעני ומה יתן אם יוציאו אותו, ע"ש. ומה שצריך להודיעו הל' יום קודם, הם עולים מן המניין שבתוך זמן השכירות. כ"כ בפעמוני זהב.

ת. ובמשכיר אוצר לחבירו להניח בו כליו כתב בפעמוני זהב דאם לא מטי הזיקא וצער לשוכר יכול להוציאו בלי הודעה מקודם והכל לפי ראות עיני הדיין.

א. ובפעמוני זהב כתב במי שהיתה בידו בית מושכר מגוי וישראל קנאה מהגוי כיון שבדיניהם לא היה צריך להודיעו לשוכר ל' יום קודם דכל עיקר הדין שנותנים לו הודעה של ל' יום כדי שלא יזרק לרחוב ודבר זה לפני משורת הדין וממדת רחמנות נתנו לו ובמי שקנה מהגוי העמידו על קו הדין.

ב. וא"צ להודיעו ע"י בי"ד אלא אפי' בינו לבינו כשהודיעו די בכך, אם ישנה הודאה של השוכר שהודיעו אפי' בלי עדים, ואם השוכר כופר שלא הודיעו חייב שבועת היסת שהרי נשבעים גם על תביעת הזמן. כ"כ בפעמוני זהב שם בשם שער המשפט.

עוד כתב שם בפעמוני זהב דאם בא המשכיר והתרה בשוכר לפני הזמן שאם יתעכב אחרי הזמן ישלם לו סכום גבוה והשוכר אמר לו שמוכן לצאת בזמן ולא קיים דבריו הסיק, דאין הוא חייב בסכום הגבוה שקבע ודרש ממנו אלא דינו כגזלן שמשלם כשעת הגזילה וכמה שזה שוה ולא ע"פ הסכום הגבוה שקבע לו המשכיר, ע"ש.

ואינו דומה לסי' קפ"ה סעיף א' בשו"ע ששם מסר לו החפץ ואמר לו אל תמכור אותו אלא בק' והלך ומכרו בנ' שם שאני הואיל וחביב בעיניו החפץ ושוה לדידיה מאה א"כ הו"ל כמזיקו, וע"כ חייב לשלם הנזק לבעה"ב כל המנה.

ג. בב"מ ק"א ע"ב במשנה וכדמפרש לה רב יהודה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אלא עד מוצאי הפסח^ד, ובלבד שיודיעו ל' יום^ה קודם הזמן הזה ג"כ. במד"א בעיירות^ו אבל בכרכים בין בימות החמה בין בימות הגשמים צריך להודיעו י"ב חודש מקודם^ז.

ו. ח. חנות בין בעיירות ובין בכרכים בין בימות החמה או הגשמים צריך להודיעו י"ב חודש מקודם^ח, אם לא שהתנו אחרת מראש.

הגה: ובחנות של נחתומין וצבעין צריך הודעה של ג' שנים מראש.

עין משפט ה. חו"מ סימן שיב פעיף ה

ה. ו. המשכיר בית לחבירו בסתם^ט אינו יכול להוציאו עד שיודיענו שלשים יום מקודם, כדי שיוכל למצוא לו מקום אחר^י, ולא יהיה מושלך

- ד. רמב"ם בפ"ו משכירות הלכה ז'. מימרא דרב אסי בב"מ ק"א ע"ב.
- ה. כיון שלא הודיעו ל' יום שלמים לפני החג הו"ל כאילו לא הודיעו כלל, וע"כ צריך הודעה חדשה. סמ"ע ס"ק ח'.
- ו. שהדירות מצויות, אבל בכרכים שהוא מקום שווקים והכל נמשכים שם לגור, הבתים אינם מצויים לשכור מרש"י שם ד"ה ובכרכין.
- ז. ואחרי שהודיעו י"ב חדש קודם צריך שלא יצא סוף הי"ב חודש באמצע החורף דאל"כ אינו מוציאו בבתים.
- ח. ואחרי שהודיעו י"ב חודש קודם בחנויות אפי' יצא שסוף זמן הי"ב חודש באמצע החורף מוציאו. כ"כ בפעמוני זהב.
- ט. כגון ששכרו בכ"כ לחודש ולא פירש לכמה חודשים השכיר לו, במשנה ב"מ ק"א ע"ב, וכדמפרש רב יהודה להודיע קאמר, ועיין ברש"י שם ד"ה להודיע. ובהשכיר לו לזמן ידוע ונגמר זמנו יכול להוציאו בו ביום בלי הודעה, כ"כ הרמב"ם בפ"ו משכירות הלכה ז'. סמ"ע ס"ק ו'. וכ"כ בפעמוני זהב, ואפי' באמצע החורף. ומ"מ כתב שם דאם השוכר מהיום והלאה יביא ערב שיכנס במקומו לשלם על העתיד, אינו יכול להוציאו עד סוף זמנו, דמה יועיל אם יוציאו שהרי על העבר אין באפשרותו לשלם שהעני ומה יתן אם יוציאו אותו, ע"ש.
- ומה שצריך להודיעו הל' יום קודם, הם עולים מן המניין שבתוך זמן השכירות. כ"כ בפעמוני זהב.
- י. ובמשכיר אוצר לחבירו להניח בו כליו כתב בפעמוני זהב דאם לא מטי הזיקא וצער לשוכר יכול להוציאו בלי הודעה מקודם והכל לפי ראות עיני הדיין.

לרחוב^ב, ובסוף שלושים יום יצא^ל. וכל זה בימות החמה אבל בימות הגשמים אינו יכול להוציאו^מ מסוכות עד פסח.

ח"מ סימן שיב סעיף ז

עין משפט ו.

ט. כשם שהמשכיר חייב להודיעו שעליו לעזוב כך השוכר חייב להודיע לשוכר אם ברצונו לעזוב כמו בזמן הנזכר אצל המשכיר כדי שיבקש שוכר אחר ולא ישאר ביתו פנוי, ואם לא הודיעו אינו יכול לצאת^ב אלא יתן השכר.

הגה: או יעמיד לו שוכר אחר במקומו^ב, ואם רוצה להעמיד לו אדם שאינו

כ. ובפעמוני זהב כתב במי שהיתה בידו בית מושכר מגוי וישראל קנאה מהגוי כיון שבדיניהם לא היה צריך להודיעו לשוכר ל' יום קודם דכל עיקר הדין שנותנים לו הודעה של ל' יום כדי שלא יזרק לרחוב ודבר זה לפני משורת הדין וממדת רחמנות נתנו לו ובמי שקנה מהגוי העמידו על קו הדין.

ל. וא"צ להודיעו ע"י בי"ד אלא אפי' בינו לבינו כשהודיעו די בכך, אם ישנה הודאה של השוכר שהודיעו אפי' בלי עדים, ואם השוכר כופר שלא הודיעו חייב שבועת היסת שהרי נשבעים גם על תביעת הזמן. כ"כ בפעמוני זהב שם בשם שער המשפט.

עוד כתב שם בפעמוני זהב דאם בא המשכיר והתרה בשוכר לפני הזמן שאם יתעכב אחרי הזמן ישלם לו סכום גבוה והשוכר אמר לו שמוכן לצאת בזמן ולא קיים דבריו הסיק, דאין הוא חייב בסכום הגבוה שקבע ודרש ממנו אלא דינו כגזלן שמשלם כשעת הגזילה וכמה שזה שוה ולא ע"פ הסכום הגבוה שקבע לו המשכיר, ע"ש.

ואינו דומה לסי' קפ"ה סעיף א' בשו"ע ששם מסר לו החפץ ואמר לו אל תמכור אותו אלא בק' והלך ומכרו בנ' שם שאני הואיל וחביב בעיניו החפץ ושוה לדידיה מאה א"כ הו"ל כמזיקו, וע"כ חייב לשלם הנזק לבעה"ב כל המנה.

מ. בב"מ ק"א ע"ב במשנה וכדמפרש לה רב יהודה.

נ. מברייטא בב"מ ק"א ע"ב וכתב ה"ה בפ"ו הלכה ח' משכירות דזמני הודעת השוכר שווין לזמני הודעת המשכיר לשוכר ופשוט הוא.

ומלשון השו"ע שכתב דאינו יכול לצאת משמע דאם יצא מעיקר הדין אינו חייב לו השכר ורק אם לא יצא חייב מעיקר הדין וכמו שכתב בשער המשפט מובא בפ"ת ע"ש.

ובפעמוני זהב כתב דאם המשכיר כעס על השוכר בתוך זמן השכירות ואמר לו תצא מהבית ואני מוחל לך על השכירות ויצא ושכר דירה אחרת דלא הוי מחילה מתוך כעס, וחייב להעלות לו שכר עד זמן השכירות.

ס. כ"כ הב"י. והגם שהשוכר יכול להעמיד אדם אחר במקומו עד סוף זמן השכירות בלא הודיעו למשכיר בזמן ע"פ הדין, מ"מ המשכיר שלא הודיע לשוכר אינו יכול לשכור לו בית אחר ולומר לו הנה בית אחר בשבילך לגור בו דזה אינו דומה, כ"כ בפעמוני זהב, ופשוט הוא.

ודע דכל זה בשוכר בסתם ולא קבע זמן מראש, אבל בקבעו זמן מפורש מראש אין דין הודעה כלל ויכול להוציאו מיד בהגיע הזמן אפי' באמצע החורף או לפני החג בתוך ל'

הגון אין המשכיר צריך לקבלו. ועיין בסי' שט"ז.

עין משפט ז.

הו"מ סימן שיב סעיף ו

עיינ לעיל עין משפט ג.ד.

עין משפט ז.

הו"מ סימן שיב סעיף ט

ט יא. מה שאמרו בשכירות סתם שאין המשכיר יכול להוציאו ולא השוכר יכול לצאת עד שיודיעו, אם הוקרו הבתים יש להמשכיר להוסיף עליו ולומר לו או שלם כשער של עכשיו או תצא ^ע. ואם הוזלו הבתים יכול ג"כ השוכר לומר או שכור לי בשער של עכשיו או הרי ביתך לפניך. וכל זה בהתנו קודם הארכת ^פ זמן השכירות, אבל המשיכו בסתם, מסתמא על דעת גובה השכר הראשון.

הגה: מי שהשכיר בית לחבירו והיה אוהבו ואח"כ נעשה שונאו אין יכול להוציאו מן הבית ^צ אם לא שאמר לו מתחילה שאינו משכיר לו אלא בגלל שהוא אוהבו.

יום, וכמו שמבואר בסעיף ח' בשו"ע אח"כ.
^ע. מימרא דרב הונא בב"מ ק"א ע"ב, וכתב ה"ה בפ"ו שם הלכה ט' דה"ה הוזלו שאין כח השוכר גרוע מכח המשכיר.
 והוקרו הבתים לאו דוקא כל הבתים אלא אפי' בא אדם אחר ואמר לו שרוצה לתת לו יותר שכירות, כ"כ בפעמוני זהב.
^פ. פירוש, שהמשכיר יאמר לשוכר מכאן והלאה אם תרצה לדור בביתי צריך אתה ליתן לי כו"כ לחודש כפי שנתייקרו הבתים, ואם לא תרצה צא מיד וא"צ ליתן לו ל' יום נוספים, וזהו שאמר אע"פ שעבר זמן ההודעה, פירוש, שעברו ה' יום שצריכים להודעת המשכיר, בו ביום יכול להוציאו אם אינו רוצה להוסיף לו כפי יוקר הבתים, אבל אם המשיך סתם אחרי יום ה' של ההודעה הראשונה, על דעת השכר הראשון המשיכו בין לזול או ליוקר. סמ"ע ס"ק י"ד.
 ועיין בפעמוני זהב שכתב שבתחילת היוקר בא המשכיר והתרה בשוכר שעליו לשלם כשעת היוקר אחרי תום זמן ההודעה, אבל בלא שהתרה ושתק ידע ומחל ע"ש מה שהאריך.
^צ. הגם שהב"י במחודשים נראה כחולק על הלכה זו אין הדבר כן, והרמ"א בסעיף י"ד הביא הב"י הנ"ל, וא"כ זו הלכה מוסכמת גם לדעת מר"ן כ"כ בפעמוני זהב.

עין משפט ט.

ח"מ סימן שיב סעיף יא

יא. נפל הבית ק שדר בו המשכיר יכול להוציא את השוכר מהבית ששכר לו ר שאומר לו אינו בדין שאתה תהיה יושב בביתי עד שתמצא מקום ואני אהיה מושלך לרחוב, שאין לשוכר זכות בבית יותר מהמשכיר, ודוקא בשוכר סתם, אבל בשוכר לזמן ידוע אינו יכול להוציאו תוך זמנו.

עין משפט י.

ח"מ סימן שיב סעיף יג

יג. טו. מכר המשכיר את הבית לאחר או הורישו בעודו ביד השוכר, אין הלוקח או היורש יכול להוציא השוכר עד שיודיעו כדין ל' יום קודם או י"ב חודש בחנות ש, שהשוכר אומר לו אין כוחך יותר מזה שזכיתיה ממנו ת בבית הזה.

ק. לאו דוקא נפל אלא גם אם המשכיר היה גר בבית של גוי והגוי הוציאו יכול להוציא השוכר מביתו והוי כדין נפל הבית, כ"כ בפעמוני זהב.

ר. מגמ' ב"מ ק"א ע"ב ואפי' לא הודיעו שכל שעה זמנו הוא ואינו מחוסר אלא זמן הודעה, כ"כ ה"ה שם בהלכה ט'.

וכתב הסמ"ע בס"ק ט"ז דבתוך ל' יום הראשונים דסתם שכירות לל' יום אינו יכול להוציאו שזה בתוך זמנו הוא, ובנתיבות ס"ק ח' תמה עליו.

ובפעמוני זהב כתב דהסמ"ע כאן איירי בהשכירו סתם ושכר בכ"כ לחודש שאז אמרינן סתם חודש ל' יום אבל בשכר סתם ולא הזכיר חודש יכול להוציאו גם בתוך ל' יום ע"ש. ובפעמוני זהב הביא דאם למשכיר היו כמה בתים ששכר לאחרים ונפל הבית שלו הרשות בידו להוציא אחד השוכרים ואין אחד מהם יכול לטעון תפיל לנו גורל מי יצא והביא ראייה לזה ע"ש.

אך מסתפק שם אם ביד השוכר היו שני בתים ששכר מהמשכיר ונפל ביתו של המשכיר אם השוכר יכול לסלקו בבית אחד שהוא רוצה, או שהמשכיר הוא יבחר ופשט, דאם למשכיר היה בית יותר יפה ממה שביד השוכר ודאי בידו הבחירה ואם הבית שנפל היה גרוע משני הבתים שביד השוכר השוכר יכול לתת לו הגרועה שהיא יותר טובה ממה שהיא בידו שנפלה ע"ש.

עוד כתב שם דפשוט שאין השוכר יכול לדחות המשכיר באומרו אשכיר לך דירה אחרת ותשאיר אותי בדירה זו שיכול לומר לו איני דר אלא במקומי ופשוט הוא.

ואם נפל הבית של השוכר אם יכול להוציא המשכיר מביתו בהשכירו סתם בית ולא אמר לו בית זה העלה שם דהשוכר ג"כ מוציאו, ע"ש.

ש. או בבתים ובכרכים, כמבואר בסעיף ה'-ו' והוא מגמ' שם.

ת. ואם נפל הבית של הלוקח כתב בפעמוני זהב שמוציא השוכר כדין נפל הבית של המשכיר בסעיף י"א.

עין משפט כ.

ח"מ סימן שיב סעיף יב

יב. יד. נתן המשכיר את הבית המושכר לבנו לישא בו אשה, אם המשכיר היה יודע שבנו נעשה חתן בזמן פלוני והיה לו אפשרות להודיע השוכר מקודם ל' יום לצאת ממנו ולא הודיעו, אין המשכיר יכול להוציא את השוכר גם לחתונת בנו^א. אבל אם נזדמן למשכיר אשה להשיא אותה לבנו מיד הרי המשכיר מוציא לשוכר בלי הודעה דאין זה בדין שהשוכר ישב בביתו ובן בעל הבית יטרח לשכור דירה שישא בו.

עין משפט ל.מ.

ח"מ סימן שיט סעיף א

א. מי שהכניס פירותיו לבית חבירו שלא מדעתו, או שהטעהו עד שהכניסם והניחם והלך יש לבעל הבית למכור מאותם פירות כדי ליתן שכר לפועלים שמוציאים אותם^ב ומשליכין אותם לשוק^ג. מ"מ ממידת חסידות^ד שיודיע לבי"ד וישכירו ממקצת דמיהם מקום לשמור אותם משום השבת אבידה לבעלים אע"פ שעשה שלא כהוגן.

הגה: וי"א דצריך להודיעו תחילה^ה ואם נאנסו לאחר שהודיעו פטור.

א. מגמ' בב"מ ק"א ע"ב, ובטור כתב דה"ה נתן הבית לבנו ואח"כ אבי הבן צריך הבית לדור בו. סמ"ע ס"ק י"ח.

ב. לשון הרמב"ם בפ"ז משכירות הלכה ז'. וכתב ה"ה והוא מההוא גברא שהטעה את האשה בב"מ ק"א ע"ב.

ג. מבואר שם בגמ' דבהטעהו אפי' שהוא חצר דקיימא לשכירות, משליכין לשוק דא"ל לכו"ע ניחא לי להשכיר להם לך לא ניחא לי, דדמית עלי כאריה שרובץ. וכ"כ הרי"ף והרא"ש.

ד. מהרמב"ם שם. והב"ח כתב דאם אותו אדם שהכניס פירותיו הלך מיד מן העיר וא"א להודיעו, פשיטא דחייב מדינא להודיע לבי"ד. ולא רק ממידת חסידות, שהרי אם לא יודיע לבי"ד וישליכם לשוק ויפסדו הו"ל מזיק בדיינים וחייב עכ"ל.

ה. כתבו הב"ח והסמ"ע בס"ק ב'. דהיינו אחר שהוציאם לשוק צריך להודיע מיד לבעל הפירות, ואם לא הודיעו ונאנסו חייב מדיני דגרמי, אלא שהרמב"ם ס"ל דמידת חסידות שיודיע לו קודם שיוציא הפירות לשוק כדי שלא יהיה צריך להשליכם לשוק, דשמא בין ההשלכה לשוק ובין ההודעה יגיע איזה אונס בפירות ויתחייב בדיני שמים. ובהגהות אשרי והטור אין תיבת "תחילה", והוא יותר נכון כמ"ש הסמ"ע והב"ח ולא פליגי כלל.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט נ.

הו"מ סימן שיב סעיף ו
עיינ לעיל עין משפט ג.ד.

עין משפט ס.

הו"מ סימן שיד סעיף א

א. המשכיר בית לחבירו, חייב להעמיד לו דלתות^ו ולפתוח לו החלונות שנתקלקלו^ז, ולחזק את התקרה ולסמוך הקורה שנשברה ולעשות לו מנעול מבפנים^ח ומבחוץ, ואם נפחתה הריצפה^ט או התקרה בארבעה טפחים חייב לתקנם לו וכל הדברים שהם מעשה אומן והם עיקר גדול בישיבת הבתים והחצירות.

הגה: ואפי' השוכר ראה כשבא לגור שאין שם הדברים הנ"ל לא אומרים שנתפייס והסכים^י אלא המשכיר חייב לתקנם.

הגה: תיקן המשכיר הדברים הנ"ל ונשברו או נתקלקלו תוך ימי השכירות, אם אמר לו בית זה אני משכיר לך אין צריך להעמיד לו אחר^כ, אבל אמר לו בית סתם אני משכיר לך צריך לתקנו כל ימי השכירות. ועיין בסי' שי"ב סעיף י"ז.

- ו. ממשנה וברייתא בב"מ ק"א ע"ב.
- ז. ואפי' יש לו אור הרבה אם יש לו חלונות שנסתמו ולא נפרצו פצימיהן צריך לפותחן לו. סמ"ע ס"ק א'.
- ח. והיינו נגר בלשון הגמ' והוא כמין יתד שנועלין בו הדלת ותוחבין אותו בחור האסקופה, וכך פירש רש"י שם ד"ה ובנגר.
- ט. היינו המעזיבה שהיא גם לחיזוק התקרה והוא מעשה אומנות ולא רק משום להשוות הגומות שהוא מעשה הדיוט.
- י. ומיירי בהשכיר לו את העליה שע"י שפחתה לו הריצפה בד' טפחים שאז מחוסר לבעל העליה מקום תשמיש כלי אחד. סמ"ע ס"ק ה'.
- י. כ"כ הב"י וביאר שם כיון שאמר לו לדירה ואינה ראויה לדירה אלא בדברים אלו ע"כ חייב לתקנם לו אפי' בראה, דהוי כאילו התנה בפירוש לתקנם לו.
- כ. נ"י שם, דכיון שאמר "זה" לא שיעבד עצמו אלא להעמיד בידו בשעה שיבוא לדור שם, ומשם והלאה במזלו של השוכר. סמ"ע ס"ק ז'.

עין משפט ע. חו"מ סימן שיג סעיף ג

ג. הזבל שבחצר הרי הוא של השוכר ל, וע"כ הוא מטפל בו להוציאו אם לא שיש שם מנהג אחר, שהולכים אחר המנהג. במד"א כשהיו הבהמות שעשו הזבל של השוכר מ אבל אם היו של המשכיר או של אחרים ה הזבל של בעל החצר שחצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו, אע"פ שהיא שכורה ביד אחרים .

הגה: מיהו אם קלט השוכר את הזבל בכלי מן האויר ולא נח בחצר הרי זה שלו ע.

עין משפט פ. חו"מ סימן שיג סעיף ד

ד. האפר והגחלים היוצאים מהתנור הרי הם של השוכר ה, אפי' אחרים אופיין ומבשלין שם.

עין משפט ז. חו"מ סימן שיד סעיף א

עיין לעיל עין משפט ס

עין משפט ק. חו"מ סימן שיד סעיף ב

ב. השוכר חייב לעשות מעקה ז ומזוזה ולתקן מקום המזוזה משלו, וכן

ל. היינו אם שניהם רוצים בו אז שייך לשוכר אבל אם אין שניהם רוצים בו השוכר חייב לטפל בו להוציאו. סמ"ע ס"ק ב'.

מ. וה"ה הזבל שמוציא מביתו לחצר. כ"כ הטור, סמ"ע ס"ק ג'.

נ. דאפקורי הפקירו אותו הבעלים, וקונה לו חצירו לבעל החצר שלא מדעתו.

ס. כך היא דעת הרמב"ם בפ"ו משכירות הלכה ה'. אבל לדעת רש"י השוכר זכה בו והסמ"ע העיר על מר"ן השו"ע דבסי' ר"ס סעיף ד' פסק כדעת הרא"ש דשניהם זכו בו וכאן סתם כדעת הרמב"ם. וכתב הש"ך בס"ק א' דלענין דינא נראה עיקר כהרמב"ם.

ע. מימרא דרבא שם כיון שהוא אויר שאין סופו לנוח והכלי מפסיק.

פ. ממשנה בב"מ ק"א ע"ב. והיינו שעמדים בחצר ושכורים לשוכר לבשל ולאפות בהן, וקמ"ל דאפי' אחרים אופיין ומבשלין שם, כיון ששכורין לו האפר של השוכר וכיון שמתערב באפר של השוכר אין דעת המשכיר עליו, ושאני מזבל של בהמות אחרים שבסעיף ב'. סמ"ע ס"ק ז'.

צ. מברייתא שם בב"מ ק"א ע"ב, ומזוזה חובת הדר היא וכשהוא יוצא לא יטלנה, ומעשה באחד שנטלה בידו וקבר אשתו ובניו, וכתבו המחבר ביור"ד סי' רצ"א סעיף ב'.

אם רצה לעשות סולם **ק** או מרזב **ר** או להטיח גגו הרי זה עושה משלו.

הגה: ה"ה כל דבר שאינו מעשה אומן עושה משלו, ובכל אלו הדברים הולכים אחר המנהג **ש**.

עין משפט **ר**. יו"ד סימן רצא סעיף **ב**

ב. השוכר בית מחבירו, חייב השוכר **ח** לקבוע בה מזוזה ולתקן מקום קביעתה **א**.

הגה: אפי' שכר הבית בחזקת שיש לו מזוזות, לא הוי מקח טעות **ב**.

ב. ג. כשיצא מהבית לא יטול **ג** המזוזה בידו.

הגה: ואם מקפיד על ערכה המשכיר צריך לשלם לו **ד**.

ב. ד. שכר הבית מעכו"ם או ששכרו לעכו"ם, נוטלה ויוצא.

הגה: עכו"ם שביקש שיתנו לו מזוזה ורוצה לקובעה בפתחו אסור ליתנה לו

והמעקה שחיובו על השוכר הגם שזה מעשה אומן מ"מ הטילו חיובו על זה שרוצה להשתמש בגג שאין שימושו הכרחי. כ"כ בשטמ"ק בב"מ ק"ב ע"ש. ועיין בשו"ת מהרי"ל דיסקין סי' רנ"ו ובשו"ת רע"א סי' ס"ו.

ק. מברייתא שם ופירש הנ"י היינו סולם לגג, אבל לעליה המשכיר חייב דבלי זה לא יכול לגור בה. סמ"ע ס"ק ט'.

ר. דכשנופל אחד הנסרים שעשויים לרחק המים מן הכותלים ההדיוט מחזירה. סמ"ע ס"ק י'.

ש. כ"כ הטור בשם הרמב"ם בפ"ו משכירות הלכה א'.

ת. מברייתא בב"מ ק"א ע"ב. ועיין בחו"מ סי' שי"ד סעיף ב'.

א. שם בעיא ונפשטא.

ב. ב"י בשם רבינו מנוחה, ועיין במג"א באו"ח סי' תל"ז ס"ק ו'.

ג. דיש סכנה שימותו בניו רח"ל, מ"מ אם שכר הבית מעכו"ם ומחזיר לו הבית יטול המזוזות אם אין הישראל השני נכנס מיד. בית לחם יהודה. וה"ה ישראל המשכיר ביתו לעכו"ם יטלנה ויצא.

ד. שם כתב דטוב לשלם לו, אבל אין מוציאין מידו. באר הגולה אות ו'. ועיין בפ"ת אות ח' דאם מכר הבית בסתם, המזוזות בחזקת הקונה כיון שאינו רשאי ליטלם המוכר ואפי' לצאת י"ש אינו חייב, ע"ש.

ואפי' בזה נכנס וזה יוצא לא יטלנה בעצמו דלא פלוג. קול יעקב אות י'.

ה, ואם יש חשש איבה או חשש שירע לישראל בשביל זה מותר.

ה. כך השיב המהרי"ל, אם לא במקום סכנה דאין לזלזל בכבודו יתברך שיעשה כן לגוי לשומרו, מספר ראשון לציון וסיים הגם דאיכא משום איבה אסור ודלא כרמ"א שהתיר בזה.